

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

VZW

Jaarverslag 2020

Voorwoord

2020 is een jaar dat nog lang in ons collectieve geheugen zal opgeslagen blijven. Een pandemie met een omvang die we in decennia niet meer hadden gekend, had een grote impact op ons dagelijks leven en op ons gezondheidszorgsysteem. Voor palliatieve zorg in Vlaanderen gaf dat een dubbel beeld. Enerzijds betekende het soms een ontnuchterende confrontatie met de kwetsbare verankering van palliatieve zorg die ondanks de impact van wat toch ook een stervenscrisis was te weinig in beeld kwam. Anderzijds bleek net de behoefte aan kwaliteitsvolle palliatieve zorg groot en was er een grote nood aan kennis rond bv. symptoomcontrole bij dyspnoe, gepaste zorg bij kwetsbare ouderen of vroegtijdige zorgplanning.

Voor de Federatie betekende dit COVID-jaar tegelijk een inhoudelijke uitdaging en een uitdaging voor haar werking. Een veelbelovende campagne als 'Zorg en zoveel meer' werd opgestart, maar zoals zoveel initiatieven abrupt bemoeilijkt door de uitdijende pandemie. De normale kanalen van vorming en communicatie werden in sneltempo op het digitale spoor gezet. Vele opleidingen kregen een digitaal vervolg en al heel snel konden wij webinars aanbieden rond bv. palliatieve zorg in tijden van corona en samen met Howest een opmerkelijk succesvolle webinar over pijn- en symptoomcontrole. De stap naar een digitale werking is gezet om minstens gedeeltelijk nooit meer weg te gaan. Ook de werkgroepen van de Federatie bleven grotendeels actief. Dat resulteerde onder meer in de visietekst rond de opdracht van netwerken en MBE's na de zesde staatshervorming.

Maar er is meer. Ook voor de Federatie en haar leden was 2020 een scharnierjaar. De Federatie blies dertig kaarsjes uit en was toe aan een grondige evaluatie en actualisering van haar werking en opdracht. Na bevraging van onze stakeholders door een externe consultant hebben we onze missie en strategie scherper gesteld en impactgerichte doelstellingen geformuleerd. Deze vernieuwingsoperatie heeft gevolgen voor zowel het bestuurlijk niveau als de teamwerking. In samenwerking met de netwerken en al haar leden moeten deze vernieuwingen leiden tot een transparantere werking, die de rol van de Federatie als verbindende organisatie voor palliatieve zorg in Vlaanderen versterkt en verder uitbouwt. De vernieuwing zal ook impact hebben op het jaarverslag: dit is de laatste keer dat u het jaarverslag in deze vorm ziet. Volgend jaar gaan we radicaal voor een nieuwe stijl, met een nieuwe naam en een nieuw logo.

Een organisatie als de Federatie bouwt op de steun van haar leden en subsidiërende partners, op de grote inzet van een enthousiast en doelgericht team, op een creatief en gefocust bestuur en op de vrijwillige inzet van zovelen in werkgroepen allerhande. In vele opzichten was 2020 een uitdagend jaar. Een grote dank aan u allen.

Christine De Cafmeyer
Directeur

Gert Huysmans
Voorzitter

1. Een bijzonder jaar

- Afgelopen jaar was geen gewoon of evident jaar. **Het was het jaar van corona**, een jaar waarin palliatieve zorg zwaar onder druk kwam en sterven en afscheid nemen in veel situaties tot de medische, virale context werd herleid. Daarop inspelen en reageren kreeg binnen onze werking de prioriteit. Daarnaast was het voor de Federatie een jaar van evaluatie en noodzakelijke reorganisatie om terug een open, verbindende en relevante organisatie te worden.
- **Reorganisatie:**
 - Directie: afscheid van Paul Vanden Berghe op 31/01, indiensttreding Christine De Cafmeyer op 15/06
 - Communicatie: afscheid van Sara-Anne van den Brink op 03/05, indiensttreding Aude Defurne op 01/07
 - Ook in 2021 zullen nog een aantal personeelwissels plaatsvinden in kader van een grondige reorganisatie
- **Strategische oefening** begeleid door Strategies & Leaders: oktober 2020 tot en met januari 2021
 - We stelden onze **kernopdracht** weer scherp:

De Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen wil het recht van elke burger op palliatieve zorg helpen realiseren.

Dat doen wij door duizenden betrokken professionals en hun organisaties die in Vlaanderen voor palliatieve zorg instaan, te vertegenwoordigen en te versterken. Zodat elke zorgverlener weet wat te doen. Zodat palliatieve zorg sneller wordt ingeschakeld. Zodat zorgverleners structureel meer ruimte, tijd en geld krijgen om in te zetten op levenseindezorg.

Om dat alles waar te maken, willen we samenwerken met alle actoren om mee vorm te geven aan het nieuwe actieplan palliatieve zorg van de Vlaamse overheid.

- Deze intensieve oefening had **outcome** op 2 niveaus :
 - We stelden vast dat het palliatief landschap in Vlaanderen verdeeld is en dat er een structureel probleem is van vermijdbaar verlies aan kwaliteit van leven in de laatste levensfase. Daarom willen we inzetten op geïntegreerde zorg en werken aan geïntegreerde initiatieven en opleidingen, in verbinding met alle actoren. Dit wordt vertaald in een plan voor de toekomst waarvoor we meer in samenwerking gaan met de verschillende zorgverleners.
 - De vier strategische doelstellingen die we in 2017 formuleerden werden vertaald in een nieuw actieplan voor 21-22 met duidelijke prioriteiten:
 - SD1: vrije laagdrempelige palliatieve zorg voor iedereen
 - SD2: vertegenwoordiging van alle actoren in de palliatieve zorg
 - SD3: naar een kwaliteitsvolle(re) palliatieve zorg
 - SD4: naar een sterkere organisatie

2. Wat realiseerden we?

SD1: VRIJE LAAGDREMPELIGE PALLIATIEVE ZORG VOOR IEDEREEN

2.1. Het beleid mee vormgeven en beïnvloeden

- Visie uitwerken i.v.m. de toekomst van de **dagcentra palliatieve zorg**
 - We leverden input voor het onderzoeksproject van Kenneth Chambaere.
 - Via een werkgroep met alle dagcentra werken we voorstellen uit rond de toekomstige setting en mogelijke financiering. Dit zal in 2021 worden gefinaliseerd met oog op structurele vormgeving en financiering en als input voor het actieplan palliatieve zorg van de Vlaamse overheid.

- Ondersteuning en participatie aan uitwerking **medium care**
 - De Federatie heeft in de Federale Evaluatiecel Palliatieve Zorg meegewerkt aan het rapport *Palliatieve 'Middle Care': een onmisbare schakel in het Belgische netwerk voor palliatieve zorg* (zie aparte bijlage.)
 - De Federale Evaluatiecel Palliatieve Zorg heeft het pilootproject goed bevonden voor verdere uitwerking door het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg. Wordt vervolgd in 2021.

- Opvolging en participatie aan **pilootprojecten voor de uit te bouwen Regionale Zorgplatformen**: de coronacrisis heeft in de uitrol voor zeer zware vertraging gezorgd en de voortgang is hier beperkt.

- **Beleidsnota 'Palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking'**
 - Doel: Zorgen dat mensen met een verstandelijke beperking op een laagdrempelige manier toegang hebben tot palliatieve zorg.
 - Werkwijze: Experts in palliatieve zorg stellen samen met experts in zorg voor mensen met een beperking een beleidsnota op: waarin kunnen we elkaar ondersteunen? En welke structurele ondersteuning kan de overheid bieden?
De resultaten zullen gecommuniceerd worden via een studiedag naar alle betrokkenen en geïnteresseerden.

2.2. De burger en de sector sensibiliseren

- **De nationale sensibiliseringscampagne 'Zorg en zoveel meer'**
 - Samen met de Brusselse en Waalse Federaties hebben we de campagne 'Zorg en zoveel meer' gelanceerd van 28 september tot 11 oktober. Dit was later dan aanvankelijk gepland omwille van de coronacrisis.
 - De campagne werd gefinancierd door de Koning Boudewijnstichting.
 - 'Zorg en zoveel' meer is een campagne waarbij de positieve boodschap over palliatieve zorg centraal staat. Waar eerdere campagnes voornamelijk gericht waren op het overdragen van informatie, is deze campagne in de eerste plaats bedoeld om een positief beeld te creëren.

- Initiatieven binnen deze campagne:
 - o Campagnewebsite www.bienplusquedesoins.be / www.zorgenzoveelmeer.be met tot op heden 8526 bezoekers
 - o Advertenties op sociale media en radiospots
 - o Brussel: A3-affiches, videoclips in apotheken, affichering in metrostations en treinstations
 - o Interviews en artikels in Knack, Visie, het Nieuwsblad, De Standaard, Samana, Metro
- **Internationale Dag van de Palliatieve Zorg op 10 oktober**
 - Communicatiecampagne onder de titel *Palliatieve zorg tijdens corona: bedreigd maar belangrijker dan ooit*.
 - Doel: Palliatieve zorg stond sterk onder druk door de coronacrisis. Op de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg wilden we deze problematiek onder de aandacht te brengen van beleidsmakers en de publieke opinie. We maakten een reeks filmpjes met getuigenissen van zorgverleners uit de palliatieve zorg. Met deze filmpjes wilden we een positieve boodschap verspreiden en bewijzen dat een kwaliteitsvolle palliatieve zorg wél mogelijk is in coronatijden.
 - Resultaat: De filmpjes bereikten via sociale media meer dan 70.000 mensen en werden meer dan 400 keer gedeeld. Ons persbericht werd gepubliceerd op de nieuwswebsites van VRT NWS, Knack en Kerknet en voorzitter Gert Huysmans werd geïnterviewd voor het nieuws van Radio 1.
- **Touching Infinity**: Samenwerking met productiehuis bij vertoning en verspreiding van de film naar zorgverleners en burgers.
 - De documentairefilm *Touching Infinity* volgt drie families die geconfronteerd worden met een naderend levenseinde. Het kwam tot stand in samenwerking met het palliatief netwerk Gent-Eeklo. De film brengt de meerwaarde van palliatieve zorg op een treffende manier in beeld en helpt om het levenseinde bespreekbaar te maken.
 - We stimuleerden en ondersteunden de 15 netwerken om de film regionaal met bijhorend debat te vertonen op de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg. PHA, PNAT en Netwerk PZ Noorderkempen vertoonden de film op de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg aan thuisverpleegkundigen. Panal werkte mee aan de vertoning van de documentaire op het documentairefestival DOCVILLE in Leuven.

SD2: VERTEGENWOORDIGING VAN ALLE ACTOREN IN PALLIATIEVE ZORG

2.3. Noden en behoeften bepalen en duidelijke standpunten innemen

- Deelname aan het **Palliatief Debat** (KOTK):
 - Vanuit verschillende settings namen we actief deel aan verschillende bevestigingen. We hebben dit samen met de netwerken voorbereid: als input voor het Palliatief Debat en het actieplan van de Vlaamse overheid stelden we een lijst op met de belangrijkste prioriteiten, vertrekkend van de impact op de burger en patiënt. De volgende stap in 2021 :

samen met de netwerken en MBE'S zullen we scenario-analyses maken over de organisatie van hun werking, rekening houdend met de kanteling naar eerstelijnszones en zorgregio's.

- Deelname aan het expertenpanel van het Palliatief Debat
- Er werd op onze vraag een advies geformuleerd door het Belgisch Comité voor Bio-Ethiek inzake de voorafgaande **wilsverklaring 'Euthanasie bij onomkeerbare coma.'**
- **Ondersteuning netwerken en MBE's voor VIA5 en IF.IC**
Vanuit de Federatie hebben we mee onze rol opgenomen in de voorbereidingen en hebben we de nodige stappen gezet voor de implementatie van de nieuwe IF.IC-functieclassificatie voor de palliatieve functies. Voor de PST's hebben we moeten vaststellen dat de ziekenhuizen dit in functie van hun eigen organisatie hebben gedaan, ondanks de nodige acties. Voor de MBE's en netwerken hebben we de oefening samen kunnen voorbereiden, de krachten gebundeld en gezamenlijk aangesloten bij een werkgeversorganisatie. Hierdoor konden de budgetten van VIA5 en VIA6 gevrijwaard worden. De effectieve uitrol en implementatie zijn voor 2021.

2.4. Initiatieven in het kader van corona

- **Memorandum 'Palliatieve zorg in tijden van COVID-19'** bezorgd aan de Vlaamse en Federale Overheid
Doel: het gebrek aan aandacht voor palliatieve zorg tijdens de coronacrisis aan de kaak stellen en aanbevelingen doen hoe palliatieve zorg tijdens deze crisis bewaakt kon worden. We stelden dit memorandum op in overleg met verschillende experts uit de sector: Kurt Stabel, directeur woonzorgcentrum Buitenhof, Noël Derycke, equipearts PHA, Marc Desmet, palliatief arts, Jo Lisaerde, CRA-arts. Voor de tekst, zie onze [website](#).
- Op initiatief van het Expertisecentrum Dementie stelden we mee **de open brief** op: *'Laten we leven aan de dagen toevoegen in plaats van enkel dagen aan het leven.'*
- Interview met twee directeurs van woonzorgcentra over hun visie en aanpak rond **bezoek en quarantaine in woonzorgcentra** tijdens de coronapandemie. Aanleiding was het maatschappelijke debat over de beperkte bezoekregeling in woonzorgcentra.
Doel: palliatieve instrumenten zoals de PICT-tool wijzen uit dat veel bewoners van woonzorgcentra zich in de palliatieve fase bevinden. Wij willen vermijden dat deze mensen hun laatste levensfase in isolement moeten doorbrengen. De overheidsmaatregelen lieten uitzonderingen toe voor terminale bewoners. Wij pleitten ervoor om uitzonderingen breder toe te laten. Woonzorgcentra zouden de regels moeten kunnen afstemmen op hun specifieke context en de behoeften van hun bewoners. In een interview deelden we de visie en aanpak van Kurt Stabel, directeur van het Buitenhof in Brasschaat, en Jan Vanwezer, directeur van De Wingerd in Leuven. Voor de tekst, zie de [nieuwsflash van september op onze website](#). Het interview bereikte 4279 mensen via sociale media en 4493 abonnees van de nieuwsbrief.

2.5. Opleiding als hefboom voor kwalitatieve palliatieve zorg

- Uitrol **KMO-portefeuille** voor de netwerken zodat de zorgverleners hier gebruik van konden maken. De KMO-portefeuille werd snel toegepast in de praktijk: in de Basisopleiding Palliatieve Zorg voor Artsen (BOPZA) werd het door ruim de helft van de artsen gebruikt.
- Technische ondersteuning van netwerken en opleiders met oog op **digitale** opleidingen
 - ondersteuning van digitale tools (Zoom) en digitaal platform
 - introductie **nieuwe didactiek** om interactie in online opleidingen te stimuleren
 - aanpassen lesmateriaal met oefeningen en casussen
 - vooraf afstemmen/integreren van oefeningen en casussen op/in vooropgestelde leerdoelstellingen
 - gebruikmaken van polls, break-outrooms, whiteboard ...
 - praktische en technische **ondersteuning op maat**
 - **protocol** om de netwerken te ondersteunen bij de keuze om een opleiding live of online te organiseren, zie ook www.palliatief.be/corona

2.6. Initiatieven in het kader van corona

- **Maart: oprichting taskforce corona**
 - Doel: Om zorgverleners informatie, advies en ondersteuning te bieden tijdens de corona-epidemie, richtten we een **taskforce corona** op die oplossingen zocht voor de binnengekomen knelpunten of vragen. De taskforce bestond uit een stafmedewerker FPZV, wetenschappelijk medewerker, arts en woonzorgcentrum.
 - Resultaat
 - We creëerden de webpagina www.palliatief.be/corona met een overzicht van beschikbare online opleidingen en tools en een FAQ-rubriek. Vragen waren afkomstig van:
 - Zorgverleners: vragen rond evenwicht tussen veiligheid en nabijheid (beschermingsmateriaal, digitale mogelijkheden...)
 - Burgers: wat met het bezoekrecht thuis, in ziekenhuizen, woonzorgcentra of instellingen? Vragen over het palliatief statuut van patiënt.
 - In samenspraak met Agentschap Zorg en Gezondheid maakten we een *cloudmap* aan waarop alle info, vragen en protocols rond palliatieve zorg en corona beschikbaar werden gesteld ten behoeve van het Agentschap.
 - Ter attentie van het FAGG (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) stelden we een lijst van apotheken samen waar de MBE's zich kunnen bevoorraden in geval van stockbreuken van bepaalde medicatie (bv. Midazolam) of voor beschermingsmateriaal voor de thuiszorg.

- **April: webinar *Afscheid, rouw en verlies in tijden van corona***
 - Doel: Een antwoord bieden op de vele vragen rond kwaliteitsvolle psychosociale zorg aan palliatieve patiënten tijdens corona, nabijheid, afscheid nemen en rouw. De webinar was gericht op alle artsen en verpleegkundigen die werkten met ernstig zieke COVID-19-patiënten, zowel in ziekenhuizen, de thuiszorg, woonzorgcentra als andere voorzieningen.
 - Resultaat: 3.732 weergaven op YouTube (status 9/03/20).

- **November: webinar *Symptoomcontrole en palliatieve zorg voor COVID-19-patiënten (12/11 en 17/11) in samenwerking met Howest hogeschool***
 - Doel: tegemoetkomen aan de dringende vraag van zorgverleners naar meer ondersteuning en praktische kennis rond symptoomcontrole en comfortzorg voor terminaal zieke COVID-19-patiënten.
 - Resultaat: 1.742 zorgverleners schreven zich in voor de webinar, wat de reële nood onder zorgverleners bevestigde. Uit een bevraging tijdens de webinar bleek dat 40% van de deelnemers zich onzeker voelde over de zorg voor stervende COVID-patiënten. De webinar is nog beschikbaar op YouTube (757 weergaven op 9/03/2021.) Op basis van vragen die deelnemers tijdens de webinar stelden, publiceerden we een FAQ op onze website (zie www.palliatief.be/corona.)

2.7. Georganiseerde opleidingen

- BOPZA 2019/20 i.s.m. Panal: 50 artsen
 - BOPZA 2020/21 i.s.m. PHA: 40 artsen
 - Vervolgopleiding PZ Artsen: 36 artsen
 - Intervisie voor artsen in Antwerpen: 9 artsen
 - Intervisie voor artsen in Gent: 9 artsen
 - Intervisie voor artsen in Holsbeek: 10 artsen
 - Intervisie voor artsen in Mechelen: 10 artsen
 - Intervisie voor intervisoren: 8 psychologen
 - Afscheid dat verbindt: 12 deelnemers
 - Palliatieve zorg bij psychiatrische patiënten: 19 deelnemers
 - Afscheid, rouw en verlies in tijden van corona (webinar): 3.732 weergaven op YouTube (9/03/2021)
 - Weekend equipeartsen: 20 artsen
 - Avant-première *Touching Infinity*: 28 deelnemers
 - Spirituele zorg en onmacht: 11 deelnemers
 - Symptoomcontrole en palliatieve zorg bij COVID-19-patiënten (webinar): 1.742 inschrijvingen, 757 weergaven op YouTube (9/03/2021)
- IN TOTAAL BEREIKTEN WE 6.493 DEELNEMERS**

2.8. Monitoren van kwaliteit in palliatieve zorg

- Doel: de gespecialiseerde palliatieve zorgteams in Vlaanderen een set kwaliteitsindicatoren aanbieden om intern hun zorg te evalueren en te verbeteren waar nodig.

- **Resultaat:** in totaal verwerkten we in 2020 de data van 15 kwaliteitsmetingen: 3 metingen door een PST en 12 metingen door een PZE. Het ging daarbij niet om 15 verschillende zorgteams, aangezien verschillende teams meerdere keren hebben gemeten in die periode. In 2020 deden we voor de verwerking van de metingen een beroep op een medewerker van de CM-studiedienst.
- Om de kwaliteitsmetingen te kunnen uitrollen bij de multidisciplinaire begeleidingsequipes (MBE) is verdere aanpassing van de software nodig.
- In het kader van de inkanteling van de indicatoren in de overheidsprogramma's (Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg) in 2021 zullen de indicatoren en de vragenlijsten geëvalueerd worden en herzien waar nodig. Het Vlaams Instituut van Zorg (VIKZ) zal een ontwikkelingsgroep palliatieve zorg oprichten met als eerste opdracht de evaluatie van de set kwaliteitsindicatoren. De Federatie wil versterkt inzetten op de evaluatie en het gebruik van kwaliteitsindicatoren in 2021 en zal de sector vertegenwoordigen in de ontwikkelingsgroep van het VIKZ.

2.9. Verspreiding onderzoeksnieuws

- **Doel:** zorgverleners op de hoogte houden van recente onderzoeksresultaten rond palliatieve zorg, wetenschappelijke events, nieuw onderzoek en dergelijke meer.
- **Resultaat:** rubriek **onderzoeksnieuws** in onze maandelijkse nieuwsflash, zie de rubriek 'publicaties op onze [website](#). Bereik: ca. 4500 lezers.

2.10. Ondersteuning onderzoeksprojecten en begeleidingscommissies

- Actieve deelname aan begeleidingscommissies van onderzoeksprojecten zoals CAPACITY , REAKIRO, PWO (Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek), COMPAS...
- Oproep tot deelname van zorgverleners aan verschillende onderzoeksprojecten: COMPAS, CAPACITY, BECARED, DEPEND ...

2.11. Coördinerende opdracht richtlijnontwikkeling (Pallialine)

➤ Coördinatie van de **ontwikkeling en implementatie van Pallialine-richtlijnen**

- Ontwikkeling:
 - richtlijn *Palliatieve zorg voor patiënten met hartfalen* i.s.m. de expertisecel van WOREL (Werkgroep Ontwikkeling Richtlijnen Eerste Lijn, EBpracticenet)
 - richtlijn *Palliatieve zorg voor patiënten met COPD* i.s.m. de Nederlandse partner IKNL (Integraal Kankercentrum Nederland)
 - publicatie op EBPracticenet na CEBAM-validatie met oplevering tegen 9/2021. Hiervoor werden budgetten door Porticus ter beschikking gesteld.
- Implementatie: De CEBAM-gevalideerde Pallialine-richtlijn *Vroegtijdige Zorgplanning* werd in het Nederlands en Frans gepubliceerd op de digitale databank EBPracticenet, toegankelijk voor de eerstelijnszorgberoepen.

➤ Samenwerkingsverbanden

- Nationaal (EBPracticenet)

- Lid van EBPracticenet (met equipe-arts Noël De Rycke en voorzitter van Pallialine prof. Peter Pype)
- Lid van de Werkgroep Ontwikkeling Richtlijnen Eerste Lijn (WOREL), als lid, zie <https://www.ebp-guidelines.be/home>
- Internationaal (European Association for Palliative Care, EAPC)
 - Lid van de *EAPC Task Force on International Collaboration for the Development of Healthcare Professional Guidelines in Palliative Care*. Actieve deelname aan het *EAPC World Research Congress 2020*: moderator op de open meeting van deze taskForce (8/10/2020) en posterpresentatie (zie aparte bijlage).
 - Het samenwerkingsverband tussen FPZV/Pallialine en IKNL (Integraal KankerCentrum Nederland) voor de COPD-richtlijn is een pilootproject voor toekomstige internationale samenwerkingsverbanden rond richtlijnontwikkeling binnen de *EAPC Task Force guideline development*. Op termijn is het streven om het internationale literatuuronderzoek voor een twintigtal richtlijnen te ontwikkelen en up-to-date te houden, waardoor de werklast van dit arbeidsintensieve proces op nationaal niveau vermindert.

SD4: NAAR EEN STERKERE ORGANISATIE

2.12. Macroniveau: samenwerking met andere actoren

Naar aanleiding van het toekomstig Vlaams actieplan voor de sector en ons nieuwe actieplan voor de Federatie zijn we sterk gaan inzetten op samenwerking met andere actoren.

➤ **Domus Medica:**

- Onze wetenschappelijk onderzoeker beoordeelde als **jurylid** twee masterproeven farmacie over het thema '**Medisch Farmaceutisch Overleg Palliatieve Zorg.**'
- Onze wetenschappelijk medewerker ging rond bovenstaand thema ook in overleg met Domus Medica ter voorbereiding van de indiening van een **kwaliteitsbevorderend programma** 'Medisch Farmaceutisch Overleg' bij het RIZIV. Meer informatie op de [website van het RIZIV](#).
- In samenwerking met Domus Medica begonnen we met de voorbereidingen voor de **webinar Vroegtijdige Zorgplanning: over het hoe en waarom** op 4 en 6 februari 2021. Aanleiding voor de webinar was het nieuwe nomenclatuurnummer 'Vroegtijdige zorgplanning' dat gebaseerd is op de PICT. Doel: uitgebreid toelichten van het doel en gebruik van de PICT.

➤ **Vlaams Patiëntenplatform:**

- We vernieuwden de samenwerking met het Vlaams Patiëntenplatform. Doel: hen betrekken bij onze toekomstige acties en palliatieve zorg en vroegtijdige zorgplanning beter bekend en bespreekbaar maken bij patiënten met chronische aandoening. We begonnen in 2020 met de voorbereidingen van een wederzijds interview in elkaars nieuwsbrief.

➤ **Vernieuwde samenwerking met verschillende andere actoren: Armonea, Coponcho, de Mens.nu, Present vzw, Tele-Onthaal, Howest, Liever Thuis, NVKVV, OKRA.**

- We werkten samen met deze actoren een project uit om palliatieve zorg op een heel laagdrempelige manier bespreekbaar te maken bij vrijwilligers en zorgverleners. Elf

organisaties hebben zich geëngageerd om deel te nemen aan het project. Begin 2021 zoeken we financiering voor het project.

- Doel van het project: een **woordenlijst** ontwikkelen die de communicatie over palliatieve zorg zal verbeteren, en op basis van de woordenlijst een **vormingspakket** ontwikkelen voor vrijwilligers in zorg- en welzijnsorganisaties.

➤ **Versterkte samenwerking met de End-of-Life Care Research Group van VUB/UGent**

- We werkten aan een optimale informatiedoorstroom tussen FPZV en EoLC om zo de valorisatie van onderzoek te verbeteren en vlot onderzoekinzichten met zorgverleners te kunnen delen.
- We bereiden een 'denkdag' voor waarop de FPZV en EoLC strategische domeinen en opportuniteiten voor samenwerking zullen bepalen en volgende stappen zullen bespreken voor een overlegstructuur op lange termijn.

➤ **Samenwerking uitbouwen met VIVEL (Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn)**

- Door de coronacrisis heeft de implementatie van de regionale zorgzones vertraging opgelopen. Afgezien van de opvolging van pilootprojecten waren er weinig concrete acties in 2020. Wordt opnieuw opgenomen in 2021.

2.13. Microniveau: beslissingen in de eigen organisatie

➤ We namen een aantal ingrijpende beslissingen om onze organisatie te versterken, zodat we voor elke burger het recht op palliatieve zorg kunnen waarmaken en de zorgverlener daarbij beter kunnen ondersteunen. Deze beslissingen zijn:

- Een *personeelsreorganisatie*, waarbij ingezet wordt op meer inhoudelijke en minder administratief ondersteunende functies.
- Een *bestuurlijke reorganisatie* waarbij externe bestuurders en stakeholders in het bestuursorgaan de 'outside in' moeten verzekeren
- Een andere samenwerking met en tussen de *netwerken*, zodat we tot gedragen visies en efficiënte verbeteringen komen. Zo kunnen we samen het actieplan palliatieve zorg van de Vlaamse overheid mee vormgeven.

➤ **Versterkte samenwerking met de End-of-Life Care Research Group van VUB/UGent**

- We werkten aan een optimale informatiedoorstroom tussen FPZV en EoLC om zo de valorisatie van onderzoek te verbeteren en vlot onderzoekinzichten met zorgverleners te kunnen delen.
- We bereiden een 'denkdag' voor waarop de FPZV en EoLC strategische domeinen en opportuniteiten voor samenwerking zullen bepalen en volgende stappen zullen bespreken voor een overlegstructuur op lange termijn.

3. Wie zijn we?

3.1 Bestuur op 31.12.2020

Raad van Bestuur	Natuurlijke personen en Vertegenwoordigers van Rechtspersonen
BEYEN Anne	Individueel lid
Heidehuis PZ Noord-West-Vlaanderen vzw	Frank Devriendt
HUYSMANS Gert – voorzitter	Individueel lid
KULeuven, afdeling KITES-zorgteam Kinderziekenhuis UZ Leuven	Ilse Ruyseveldt
MULLIE Senne - erevoorzitter	Individueel lid
NW PZ De Mantel vzw	Wim Goderis
NW PZ Gent-Eeklo vzw	Martine De Laat
NW PZ Limburg vzw	Jan Stulens
NW PZ regio Aalst-arrondissement Dendermonde-regio Ninove vzw	Kurt Van Wassenhove
NW PZ Waasland vzw	Lut Van de Vijver
NW PZ Zuid-West-Vlaanderen vzw	Stijn Torbeyns
Palliatief NW Arrondissement Leuven vzw	Johan Coppens
Palliatief NW Arrondissement Mechelen vzw	Hilde Hemeleers
Palliatief NW Arrondissement Turnhout vzw	Jan Geivers
Palliatieve Hulpverlening Antwerpen vzw	Johan Wens
Platform Netwerkcoördinatoren	Griet Snackaert
NW PZ Westhoek-Oostende vzw	Frank Vanfleteren
WAGNER Ken - penningmeester	Individueel lid
WG Equipe-artsen	Stijn Boenders
WG MBE	Luc De Waegeneer
WG PST	Dina Declerck
WG PZE	Yves De Raes
WG WZC	Nancy Schuddings

Bureau	
DE CAFMEYER Christine	Directeur
DELVOU Moniek	Onafhankelijk bestuurder
HUYSMANS Gert	Voorzitter
MULLIE Senne	Erevoorzitter
SNACKAERT Griet	Vertegenwoordiger platform netwerkcoördinatoren
RUYSEVELDT Ilse	Vertegenwoordiger KITES-zorgteam Kinderziekenhuis UZ Leuven
WAGNER Ken	Penningmeester

We namen in september afscheid van Werner Maeckelberghe als ondervoorzitter en vertegenwoordiger van PHA.

De **Algemene Vergadering** vergaderde 2 keer (18 juni en 17 december):

De **Raad van Bestuur** vergaderde 3 keer (28 mei, 1 oktober en 26 november).

Het **Bureau** vergaderde 13 keer.

3.2 Personeel

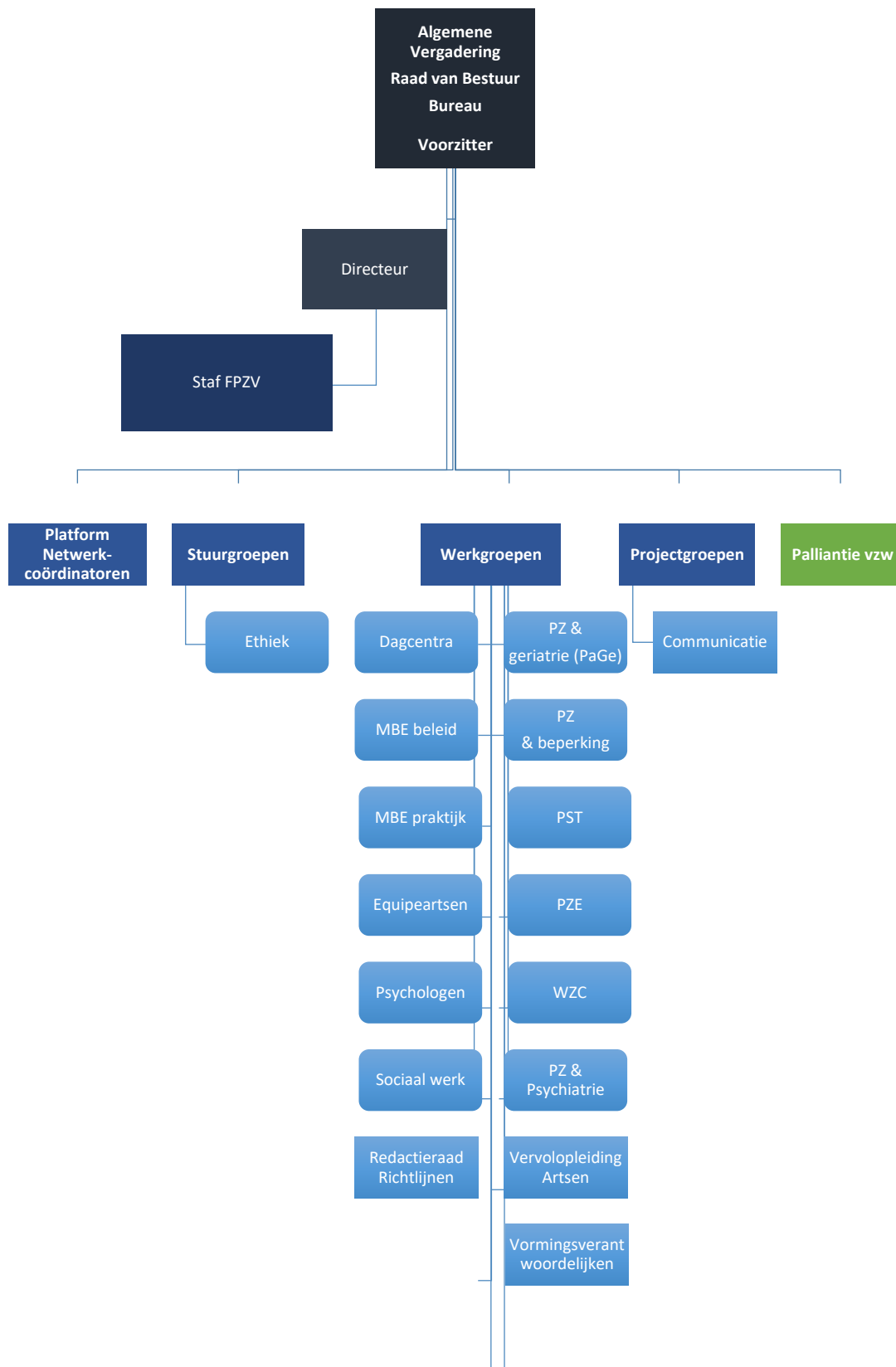
In 2020 bestond ons personeelsbestand 5,95 uit 5 VTE:

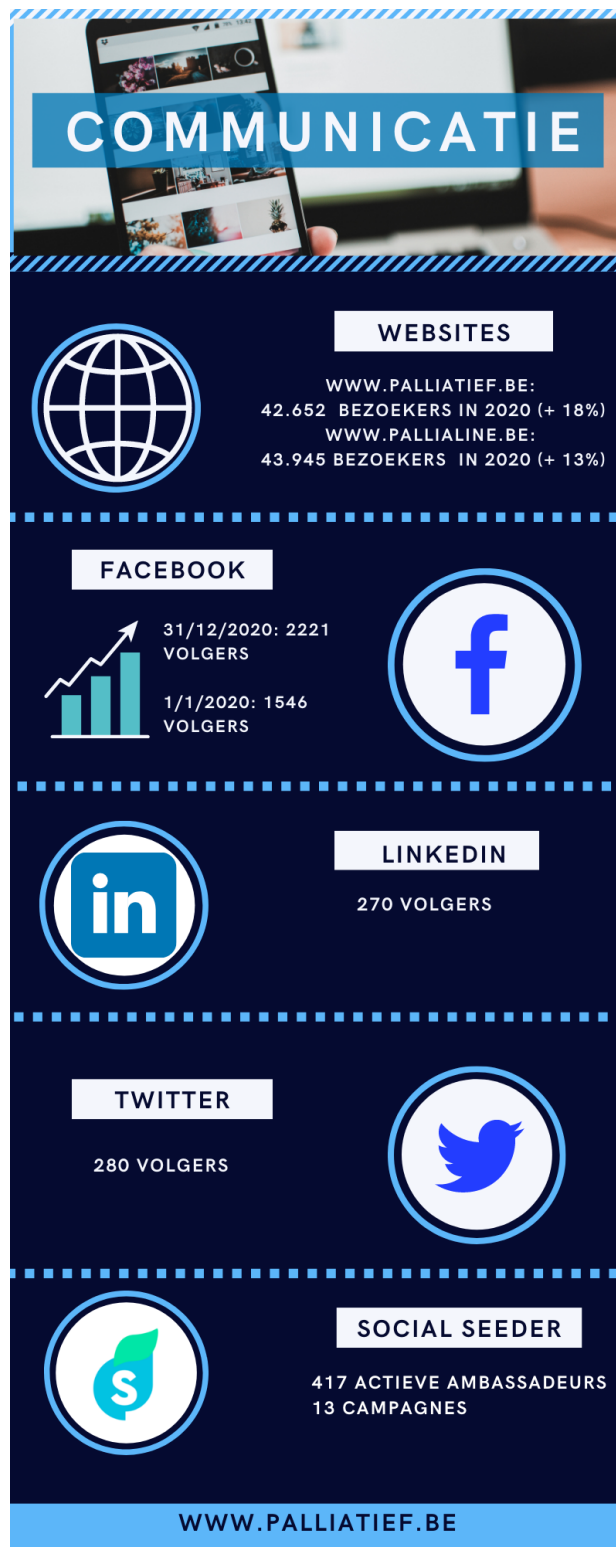
- Christine De Cafmeyer, directeur (0,54 VTE – in dienst op 15/06)
- Paul Vanden Berghe, directeur (0,08 VTE – uit dienst op 31/01/20)
- Nathalie Hamaide, administratief medewerker (0,80 VTE)
- Daniëlla Vermeir, administratief medewerker (0,50 VTE)
- Ilse Van Tricht, administratief medewerker (0,50 VTE)
- Anne-Marie De Lust, stafmedewerker algemeen beleid (0,60 VTE)
- Gretel Raspé, stafmedewerker algemeen beleid (0,50 VTE)
- Sara Anne van den Brink, stafmedewerker communicatie & algemeen beleid (0,33 VTE – uit dienst op 03/05)
- Erwin Winkler, stafmedewerker communicatie tijdens moederschapsrust Sara Anne van den Brink (0,10 VTE – uit dienst op 7/02)
- Aude Defurne, stafmedewerker communicatie (0,50 VTE – in dienst op 1/07)
- Ineke Van Thuyne, stafmedewerker interne werking en VTO (0,50 VTE)
- Anneleen Janssen, wetenschappelijk medewerker (1 VTE)

3.3 Leden

In 2020 telden wij 310 leden, waaronder zowel organisaties als individuen.

3.4 Organigram

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw
Luchthavenlaan 10
1800 Vilvoorde
02 255 30 40 - info@palliatief.be
KBO 0442990288 - RPR Brussel
www.palliatief.be